

Intervenția în cazuri de abuz sexual online

Aspecte specifice

Recomandări pentru specialiști

Intervenția în cazuri de abuz sexual online

Aspecte specifice

Recomandări pentru specialiști

Acest material este o resursă pentru specialiștii din cadrul echipelor multidisciplinare în vederea asigurării intervenției eficiente în cazuri de abuz sexual online asupra copilului. Materialul a fost elaborat de AO Centrul Internațional „La Strada” în cadrul proiectului UNICEF „Consolidarea mecanismului de prevenire și protecție a fetelor și băieților împotriva violenței sexuale în mediul online, inclusiv a violenței în bază de gen”, cu suportul financiar al KFW.

LA
STRADA
Moldova

Cuprins

Introducere	5
1. Ce este abuzul sexual online?	7
1.1. Definiții conceptuale	7
1.2. Clasificarea abuzului sexual online	9
1.3. Formele abuzului sexual online	10
1.4. Impactul abuzului sexual online asupra copilului	12
1.5. Cine sunt agresorii în cazuri de abuz sexual asupra copiilor	13
2. Identificarea și sesizarea cazului de abuz sexual asupra copilului.	15
3. Evaluarea și interviul de protecție.	18
3.1. Discuția cu copilul care a trecut printr-o situație de abuz sexual online	20
3.2. Emoțiile copilului care au trecut printr-o experiență de abuz sexual online	22
3.3. Comunicarea sensibilă cu copilul care a trecut printr-o experiență de abuz sexual online	24
3.3.1. Reacțiile specialistului	24
3.3.2. Interacțiunea cu copilul	26
4. Discuțiile cu părinții/reprezentantul legal	31
4.2. Reacția părintelui la situația de abuz sexual online asupra copilului	31
4.2. Recomandări pentru discuția cu părintele/reprezentantul legal al copilului	32
5. Elaborarea și implementarea planului individualizat de asistență.	33
5.1. Factorii de risc pentru copilul supus abuzului sexual online	33
5.2. Acțiunile de intervenție în cazuri de abuz sexual online asupra copilului	34
5.3. Participarea copilului	35
5.4. Probe digitale ale abuzului sexual online asupra copilului	36
6. Referirea cazurilor de abuz sexual online	38
7. Prevenția și educația	40
8. Resurse	42

Introducere

Recomandările au fost formulate pentru a ghida și a oferi un cadru și orientări practice pentru profesioniștii care lucrează în acest domeniu, ajutându-i să abordeze eficient și în mod coordonat cazurile de abuz sexual online asupra copiilor, precum și instrumente și resurse necesare pentru identificarea, evaluarea, intervenția, referirea și prevenirea abuzului sexual online, asigurând totodată protecția și recuperarea copiilor.

În acest ghid veți găsi informații despre:

- 1.** Ce este și care sunt formele abuzului sexual online.
- 2.** Acțiunile care urmează a fi întreprinse într-o situație de abuz sexual online asupra copilului, de la înregistrarea sesizării, până la implementarea planului individual de asistență.
- 3.** Măsurile de prevenire a cazurilor de abuz sexual online.

Creșterea alarmantă a cazurilor de abuz sexual online la nivel global și în Republica Moldova, împreună cu avansul tehnologic și accesul sporit la internet, au transformat acest fenomen într-o problemă majoră care afectează grav bunăstarea copiilor. Astfel, profesioniștii din domenii precum serviciile sociale, protecția drepturilor copilului, organele de drept, serviciile de sănătate mentală și instituțiile de învățământ ar trebui să lucreze în comun pentru o colaborare eficientă în îndeplinirea rolurilor și responsabilităților în cadrul procesului de intervenție în cazuri de abuz sexual online.

sursa: www.freepik.com

1. Ce este abuzul sexual online?

1.1 Definiții conceptuale

Hotărârea Guvernului Nr. 270 din 08-04-2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului definește violența sexuală ca *orice violență cu caracter sexual sau orice conduită sexuală ilegală, hărțuire sexuală; orice conduită sexuală nedorită, impusă; obligarea practicării prostituției; orice comportament sexual ilegal în raport cu copilul, inclusiv prin mângâieri, sărutări, pozare a copilului și prin alte atingeri nedorite cu tentă sexuală; alte acțiuni cu efect similar*. Totodată Ghidul de aplicare practică a Mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului nr. 270/2014) specifică că *Abuzul sexual asupra copiilor acoperă o serie de activități sexuale ilegale, inclusiv:*

- *Deținerea de imagini care prezintă abuz sexual asupra copiilor;*
- *Angajarea în orice fel de activitate sexuală în fața unui copil, inclusiv vizionarea pornografiei;*
- *Fotografierea, descărcarea, vizualizarea sau distribuirea de imagini sexuale cu copii;*
- *Încurajarea unui copil la săvârșirea actelor sexuale în fața unei camere de luat vederi, inclusiv camere web;*
- *Lipsa măsurilor de protecție a copilului de a fi martor la activități sau imagini cu caracter sexual;*
- *Atingerea sexuală necorespunzătoare a unui copil îmbrăcat sau dezbrăcat.*

Totuși fenomenul abuzului sexual online asupra copiilor este un fenomen mult mai vast și implică mult mai multe forme, iar înțelegerea acestui fenomen complex va contribui la realizarea unei intervenții calitative care va permite:

- protejarea și recuperarea copiilor care au trecut prin experiențe de abuz sexual online;
- ghidarea familiilor în oferirea suportului pentru copii.

sursa: www.freepik.com

1.2 Clasificarea abuzului sexual online

Există mai multe criterii care pot fi folosite pentru clasificarea formelor de abuz sexual online asupra copiilor.

1. După natura interacțiunii

- a. Comunicarea directă dintre abuzator și copil prin intermediul unor platforme online, cum ar fi mesageria instant, apeluri video sau jocuri online care permit interacțiunea între utilizatori.
- b. Abuzatorii pot acționa și fără a interacționa direct cu copilul, de exemplu, prin distribuirea, vinderea, cumpărarea etc. a materialelor ce reprezintă abuz sexual asupra copiilor.

2. După scopul acțiunilor

- a. Posesia de materiale cu conținut sexual în care apare un copil din diverse motive: satisfacerea propriilor dorințe sexuale, colectarea și partajarea acestor materiale, utilizarea lor pentru șantaj sau manipulare a copiilor, obținerea de profituri financiare prin vânzarea acestor materiale.
- b. Implicarea în acțiuni cu caracter sexual (online sau offline) pentru satisfacerea nevoilor sexuale ale abuzatorului, obținerea satisfacției prin manipularea și controlul copiilor sau profitul financiar prin exploatarea sexuală a copiilor în scopuri comerciale.
- c. Expunerea copilului la conținuturi cu caracter sexual pentru a desensibiliza copiii față de astfel de materiale, de-ai atrage în acte sexuale sau de-ai pregăti pentru exploatarea sexuală ulterioară.

3. După forma de coerciție

- a. Abuzatorii pot amenința copiii cu expunerea sau distribuirea materialelor sexuale către familie, prieteni sau colegi dacă aceștia nu vor expedia mai multe materiale cu conținut sexual sau nu vor îndeplini, oricare alte condiții impuse de abuzator.
- b. Abuzatorii pot folosi tactici de manipulare psihologică, cum ar fi inducerea sentimentelor de vinovăție, rușine sau frică pentru a determina copiii să expedieze materiale cu conținut sexual sau să fie implicați în alte acțiuni cu caracter sexual (online sau offline).

1.3 Formele abuzului sexual online

Dacă analizăm abuzul sexual online asupra copilului utilizând criteriile menționate, putem înțelege mai bine formele specifice în care acesta se manifestă:

1. Coerciția și șantajul sexual. Abuzatorii online pot amenința copiii cu expunerea sau distribuirea materialelor sexuale pe care aceștia le-au trimis anterior, dacă nu îndeplinesc anumite cerințe, cum ar fi trimiteri de fotografii noi, participarea la conversații sexuale sau implicare în alte acțiuni cu caracter sexual.

Copilul a făcut cunoștință online cu o persoană cu care în scurt timp au devenit prieteni. Într-o zi persoana i-a cerut să expedieze o fotografie în lenjerie, argumentând că într-o relație asta este ok și că imaginea este doar pentru sine. Pentru a nu pierde această relație, copilul a expediat imaginea. Practic imediat, persoana a cerut și o poză nud. Copilul a refuzat. Persoana tot insista ca într-un final să recurgă la amenințări că dacă nu va primi fotografia nud, va expedia fotografia în lenjerie părinților ca să vadă „talentul” copilului lor.

2. Ademenirea copilului în scopuri sexuale (grooming). Acesta este un proces în care o persoană construiește o relație de încredere și prietenie/iubire cu un copil online, cu scopul de a-l manipula și de a-l implica anterior în acțiuni cu caracter sexual. Grooming-ul poate implica dăruirea de cadouri, oferirea de sprijin emoțional sau alte tactici pentru a câștiga încrederea copilului și a-l determina să participe la interacțiuni sexuale.

În timpul jocului online, copilul s-a împrietenit cu un alt jucător mai mare, acesta din urmă îl ajuta cu sfaturi despre cum să treacă anumite niveluri. În timpul discuțiilor persoana era foarte atentă la nevoile copilului. Mereu îl întreba cum a fost la școală, la antrenament etc. Îi vorbea copilului despre faptul că și el merge la antrenamente. Paralel îi vorbea despre faptul că nimeni nu-l înțelege așa cum el, nici părinții, nici prietenii. Într-una din discuții persoana i-a propus copilului să conecteze camera ca să-și arate unul altuia rezultatele antrenamentelor – torsul dezgolit.

3. Expunerea la conținut sexual. Copiii pot fi expuși la conținut sexual online prin intermediul site-urilor web, mesajelor, aplicațiilor sau jocurilor. Acest lucru poate avea un impact negativ asupra dezvoltării lor emoționale, sexuale și sociale. Expunerea copilului la conținuturi cu caracter sexual, deseori, poate fi folosită de abuzatori ca un instrument pentru ca copilul să normalizeze anumite acțiuni cu caracter sexual.

Copilul a primit un mesaj de la o persoană pe care nu o cunoștea, dar s-a gândit că poate fi un prieten, care și-a făcut un profil nou. A deschis chat-ul și s-a salutat. A primit următorul mesaj: „Salut. Vrei să vezi ceva tare fain?“, la care era atașat un link. Când a deschis link-ul i-a apărut un video în care un bărbat se masturba.

4. Distribuirea imaginilor cu conținut sexual. Această formă de abuz implică distribuirea sau schimbul de fotografii sau video-uri cu conținut sexual în care sunt reprezentați copiii. Aceste imagini pot fi distribuite pe diverse platforme online, inclusiv rețele sociale, forum-uri sau site-uri de partajare de conținut.

5. Implicarea copilului în acțiuni online cu caracter sexual (live streaming, sex chat etc.). Abuzatorii pot manipula copiii să efectueze acte sexuale în fața camerei sau să participe la discuții sexuale online pentru a-și satisface propriile dorințe sexuale sau de a obține beneficii materiale.

De către o persoană necunoscută a fost creat un profil cu numele, fotografia și numărul de telefon al copilului. De asemenea, în descrierea profilului, era scris că copilul prestează servicii sexuale contra plată. Copilul a primit un mesaj de la persoană cu acest link și specificarea că până la moment profilul nu este public și cu asigurarea că ar vrea doar să discute și dacă va accepta discuția atunci va șterge acest profil. Practic imediat copilul a primit mesaje care conțineau detalii despre dorințele sexuale ale persoanei.

În contextul analizei formelor de abuz sexual online asupra copilului, este esențial să se sublinieze că acestea pot apărea într-o manieră combinată. Abuzatorii online utilizează adesea o varietate de metode de manipulare și constrângere, dar care nemijlocit au scopul de a menține controlul asupra copilului. Astfel, copiii se confruntă cu o presiune continuă care este amplificată de diversitatea acestor tehnici. De exemplu, grooming-ul poate fi însoțit de expunerea copilului la conținut sexual pentru a-l determina să normalizeze expedierea imaginilor cu conținut sexual în viitor. În consecință, copilul poate dezvolta o percepție distorsionată a relațiilor și a intimității, considerând comportamentele abuzatorului ca fiind normale sau acceptabile. Aceasta poate duce la incapacitatea de a recunoaște și de a rezista altor forme de abuz, crescând vulnerabilitatea copilului la exploatare continuă.

1.4 Impactul abuzului sexual online asupra copilului

Abuzul sexual online asupra copilului are efecte profunde și de durată asupra dezvoltării sale psihologice, sexuale și sociale, afectându-i capacitatea de a se dezvolta sănătos și de a construi relații de încredere. Acest tip de abuz afectează în mod complex fiecare aspect al vieții unui copil, provocând schimbări emoționale și comportamentale care pot persista și pe termen lung.

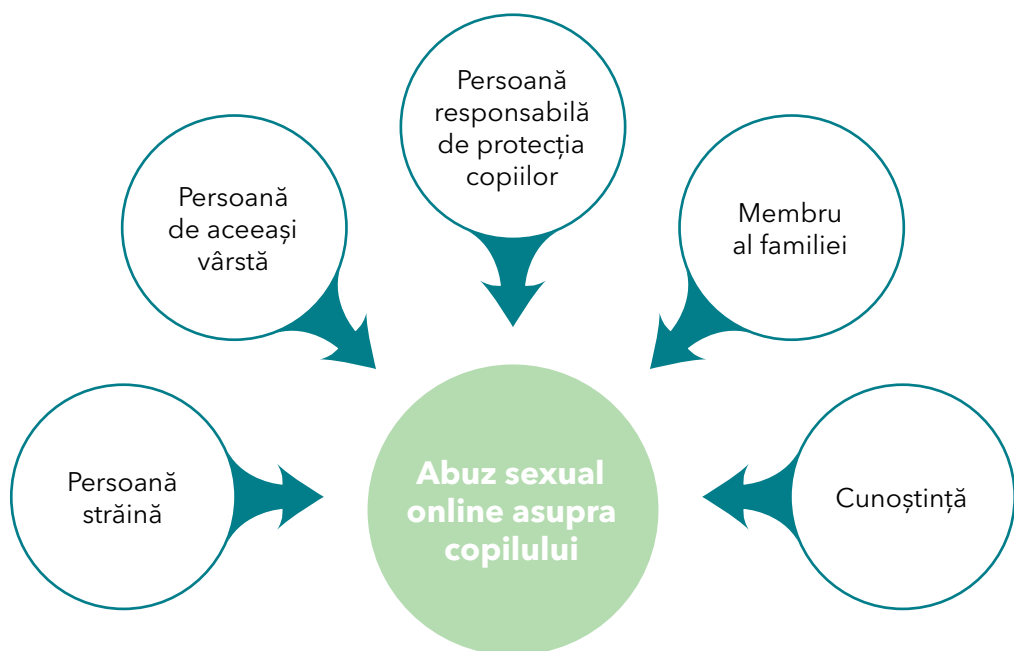
	Pe termen scurt	Pe termen lung
Impact psihologic	Copilul poate manifesta un nivel crescut de anxietate și tristețe imediat după abuz, manifestându-se prin nervozitate constantă și dificultăți în a se bucura de activitățile zilnice. Copilul poate începe să se perceapă ca fiind vinovat de ceea ce i s-a întâmplat. Copilul se poate retrage de la activitățile sociale și să evite contactul cu prietenii și familia, de teamă că va fi judecat sau nu va fi înțeles.	Copiii care au suferit abuz sexual online pot dezvolta tulburări de sănătate mentală pe termen lung, cum ar fi anxietatea și depresia cronică, care pot persista până la maturitate. Problemele de stima de sine rezultate din abuz pot persista pe termen lung, afectând negativ imaginea de sine și relațiile personale. Adulții care au suferit abuz în copilărie pot avea dificultăți în a se percepe într-un mod pozitiv și a se valoriza. Pot persista simptomele de stres post-traumatic, fiind afectată calitatea vieții și funcționarea zilnică. Adulții pot experimenta o stare constantă de alertă.
Impact asupra vieții sexuale	Abuzul sexual online poate genera sentimente imediate de confuzie cu privire la propria sexualitate și corp, făcând copilul să se simtă rușinat. Ca reacție la abuz, unii copii pot manifesta un comportament sexual excesiv (hipersexualitate) sau, dimpotrivă, pot dezvolta o aversiune totală față de orice activitate sexuală (asexualitate).	Adulții care au suferit abuz sexual online în copilărie pot avea dificultăți în a dezvolta și menține relații intime sănătoase. Problemele sexuale pot include disfuncții sexuale, frică de intimitate și dificultăți în a forma legături emoționale profunde. Pe termen lung, victimele abuzului pot avea dificultăți în a-și accepta și explora propria sexualitate, manifestând sentimente de rușine și confuzie.

	Pe termen scurt	Pe termen lung
Impact social	După abuz, posibil să fie observată o scădere semnificativă a performanțelor școlare, datorită dificultăților de concentrare și a anxietății crescute. Abuzul poate provoca dificultăți în menținerea relațiilor cu colegii și familia, deoarece copilul poate deveni retras, suspicios și neîncrezător.	Adulții care au trecut prin abuz sexual online în copilărie pot avea dificultăți în a se integra profesional și social, necesitând suport continuu. Victimele abuzului pot avea dificultăți în a stabili și menține relații intime și de încredere, din cauza traumei și a neîncrederii dezvoltate în urma abuzului. Aceste dificultăți pot afecta calitatea relațiilor personale și capacitatea de a forma legături emoționale stabile.

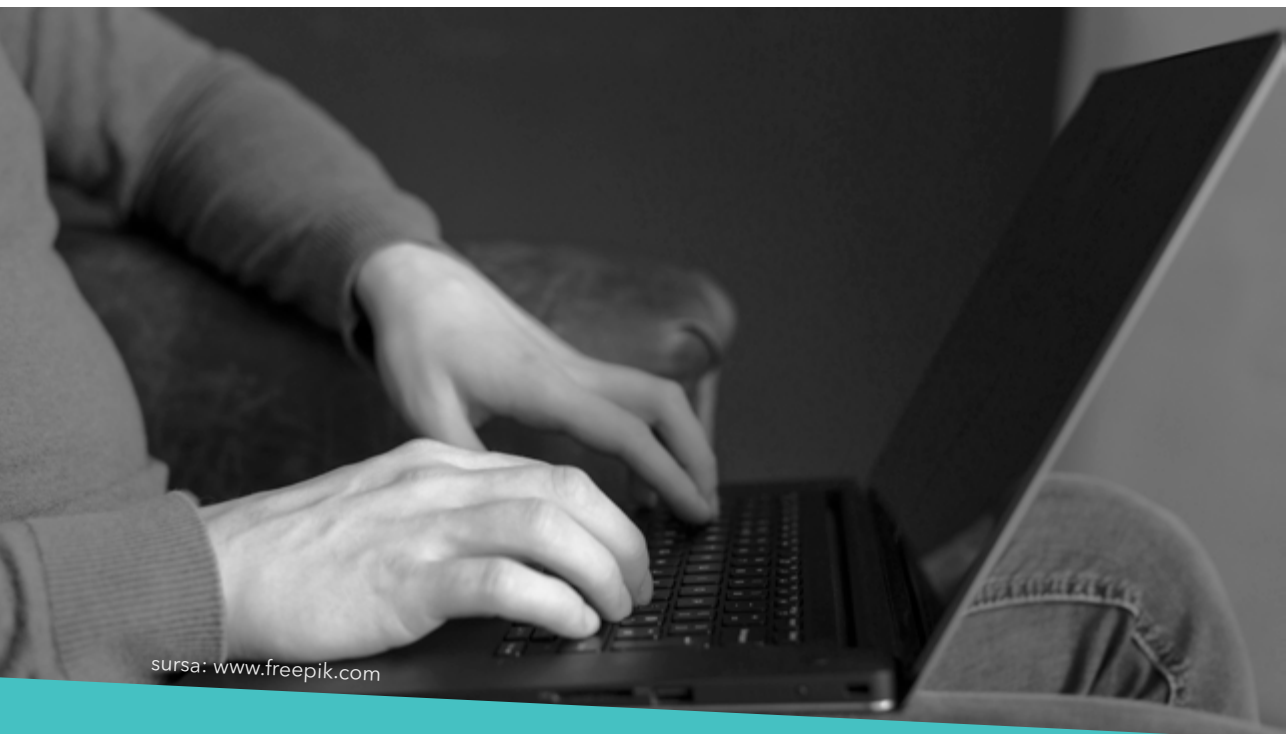
1.5 Cine sunt agresorii în cazuri de abuz sexual asupra copiilor

Persoana care întreprinde acțiuni online cu caracter sexual față de un copil, poate fi oricine.

- Persoane străine care nu au nicio legătură cu copilul și care îl abordează online în mod anonim sau sub un pseudonim.
- Persoane cunoscute doar online cu care copilul interacționează exclusiv în mediul online, fără a-i cunoaște identitatea reală sau detalii despre viața lor offline. Acești abuzatori pot construi o relație de încredere cu copiii și pot manipula copilul prin această relație.
- Persoane pe care copilul le cunoaște și în mediul online și în viața reală: membri ai familiei, prieteni, colegi de școală sau alte persoane din cercul de cunoștințe ale copilului. Acest tip de abuz poate fi mai dificil de detectat, deoarece sunt folosite relațiile preexistente pentru a câștiga încrederea copilului și pentru a ascunde sau justifica comportamentul lor abuziv.
- Persoane de referință care fac parte din cercul de încredere și sprijin al copilului, cum ar fi membri ai familiei extinse, profesori, antrenori, polițiști sau membri ai comunității. Abuzul sexual în acest context poate fi extrem de traumatizant pentru copil, deoarece afectează încrederea și siguranța acestuia în relațiile pe care le-a considerat anterior ca fiind de încredere și de sprijin.

Indiferent de identitatea sau relația abuzatorului cu copilul, măsurile de intervenție în situații de abuz sexual online trebuie să fie centrate pe necesitățile copilului.

sursa: www.freepik.com

2. Identificarea și sesizarea cazului de abuz sexual online asupra copiilor

Identificarea cazurilor de abuz sexual online asupra copiilor poate fi o sarcină dificilă, deoarece, de cele mai dese ori nu sunt semne vizibile care să indice un abuz. Abuzatorii pot întreprinde mai multe măsuri pentru a ascunde abuzul, inclusiv prin manipularea copiilor pentru a-i împiedica să vorbească despre experiența de abuz. Totuși, cazurile de abuz sexual online asupra copiilor pot fi identificate.

Una dintre modalitățile prin care poate fi identificat un abuz sexual online este găsirea imaginilor cu conținut sexual care reprezintă un copil și care au fost distribuite în mediul online. În unele situații copilul poate găsi curajul să vorbească despre experiența de abuz online. Însă, copilul trebuie să se simtă confortabil să vorbească despre ceea ce se întâmplă, iar astfel de discuții de cele mai dese ori sunt inițiate de o persoană din cercul de referință a copilului care a observat schimbări în comportamentul copilului.

Schimbările de comportament la copiii care au trecut printr-un abuz sexual online pot varia în funcție de vârstă, personalitate și context:

- copilul poate începe să evite contactul cu prietenii și familia, preferând să petreacă timp singur;
- pot apărea frici noi sau accentuarea unor frici existente;
- copilul poate deveni extrem de precaut sau, dimpotrivă, poate afișa comportamente riscante online;
- dificultățile de concentrare și pierderea interesului pentru activități școlare;
- copilul poate deveni mai ușor iritabil sau poate manifesta comportamente agresive față de ceilalți;
- pierderea interesului pentru activități plăcute și retragerea din activități sociale sunt semne comune.

Important!

Schimbările de comportament enumerate mai sus nu sunt specifice doar abuzului sexual online. Acestea pot fi manifestări ale diferitelor tipuri de stres, traume sau dificultăți emoționale și psihologice prin care poate trece un copil. Factori precum problemele de la școală, conflictele familiale, pierderea unei persoane dragi sau alte forme de abuz (fizic, emoțional) pot determina schimbări similare în comportamentul copilului.

Înregistrarea cazurilor identificate sau referite de abuz sexual online asupra copilului se efectuează de către managerul de caz (specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia asistentul social comunitar sau asistentul social din cadrul unui serviciu social specializat, conform procedurii stabilite în serviciul respectiv).

Important!

Confidențialitatea în cazuri de abuz sexual online asupra copiilor este esențială. Copiii care au trecut prin experiențe de abuz sexual online sunt vulnerabili și traumatizați, iar păstrarea confidențialității le oferă un sentiment de siguranță. Dacă copiii știu că informațiile lor vor fi păstrate în siguranță și că li se va oferi sprijin și protecție, aceștia sunt mai predispuși să împărtășească informații esențiale care pot ajuta la identificarea și intervenția corectă în situația de abuz sexual online.

Asigurarea confidențialității este un aspect fundamental al îngrijirii și sprijinului adecvat pentru copiii care au trecut prin experiențe de abuz sexual online și contribuie la crearea unui mediu sigur și empatic pentru aceștia.

sursa: www.freepik.com

3. Specificul evaluării în cazuri de abuz sexual asupra copilului

Evaluarea în contextul abuzului sexual online asupra copiilor este un proces complex, care necesită colectarea și analiza atentă a informațiilor pentru a forma o opinie informată despre situația copilului. Această evaluare implică o abordare multidimensională și sensibilă, adaptată nevoilor individuale ale copilului.

Acest capitol oferă un set de repere utile specialiștilor în procesul de evaluare a cazurilor de abuz sexual online asupra copiilor.

În cadrul evaluării inițiale, se va desfășura interviul de protecție cu copilul, ținând cont de vârsta și gradul său de maturitate, pentru a determina și soluționa nevoile sale imediate. Interviul de protecție este realizat de către specialistul cu care decide copilul să discute, deoarece îi inspiră mai multă încredere. În procesul de evaluare inițială, pot fi implicați și alți specialiști pentru a aborda probleme de sănătate, emoționale sau alte aspecte majore.

Evaluarea inițială în cazurile de abuz sexual online asupra copiilor reprezintă prima etapă importantă a procesului de intervenție, având ca scop identificarea rapidă și corectă a riscurilor imediate și a nevoilor urgente ale copilului

În cadrul evaluării inițiale se identifică nevoile urgente ale copilului. Acestea pot include necesitatea de a i se oferi protecție imediată, cum ar fi restricționarea accesului abuzatorului la copil și raportarea cazului la instituțiile și/sau organizațiile competente pentru a preveni repetarea sau intensificarea abuzului. De exemplu, dacă un copil a fost expus la imagini sau mesaje cu conținut sexual explicit prin intermediul rețelelor sociale, în cadrul evaluării inițiale se va stabili dacă abuzatorul continuă să aibă acces la copil prin mijloace online și dacă există pericolul ca abuzul să escaladeze.

În plus, se analizează impactul emoțional și psihologic imediat al abuzului online asupra copilului. De exemplu, dacă imaginile nud ale copilului

au ajuns să fie publice, în cadrul evaluării inițiale se va stabili dacă este necesară intervenția psihologică de urgență sau sprijinul emoțional imediat din partea unui specialist.

Scopul final al evaluării inițiale este de a asigura protecția imediată a copilului și de a pune bazele pentru intervențiile ulterioare. Prin identificarea și soluționarea rapidă a nevoilor urgente, această evaluare permite implementarea unor măsuri de protecție care să prevină traume suplimentare și să creeze un mediu sigur în care copilul poate începe procesul de recuperare.

Ulterior, dacă, în urma evaluării inițiale, se confirmă prezumatul caz de abuz sexual online asupra copilului, vor fi întreprinse imediat măsurile de rigoare, inclusiv deschiderea dosarului copilului și gestionarea cazului conform procedurilor stabilite, implicând specialiști din diverse domenii, cum ar fi sănătatea, educația sau forțele de ordine, în evaluarea complexă.

Evaluarea complexă în cazurile de abuz sexual online asupra copiilor implică o analiză detaliată a diferitelor aspecte ale vieții copilului, având în vedere specificul abuzului online.

În primul rând, evaluarea complexă include o examinare atentă a impactului psihologic al abuzului online, cum ar fi anxietatea, depresia sau stima de sine scăzută. De exemplu, un copil care a fost supus grooming-ului online poate prezenta o frică constantă de a fi urmărit sau expus, ceea ce poate duce la retragere socială sau dificultăți de concentrare la școală.

De asemenea, se evaluează modul în care abuzul online a afectat relațiile sociale și comportamentul copilului. Un exemplu ar fi un adolescent care a fost șantajat online cu imagini personale și care, ca rezultat, evită să mai folosească internetul sau rețelele sociale, chiar și pentru activități care înainte îi făceau plăcere.

Un alt aspect al evaluării complexe este analiza vulnerabilităților și resurselor din mediul familial. Se examinează dacă familia are capacitatea de a sprijini copilul în procesul de recuperare sau dacă există factori care pot amplifica traumele, cum ar fi lipsa de înțelegere a gravității abuzului online sau utilizarea necorespunzătoare a tehnologiei în casă.

De exemplu, dacă părinții nu sunt conștienți de pericolele mediului online, pot minimaliza experiența copilului, ceea ce ar putea împiedica recuperarea sa.

Evaluarea complexă urmărește, de asemenea, să identifice punctele forte ale copilului și ale mediului său, care pot fi utilizate în procesul de intervenție. De exemplu, dacă un copil are o rețea solidă de prieteni sau acces la consiliere psihologică, aceste resurse pot fi integrate în planul de intervenție pentru a facilita procesul de recuperare.

În final, evaluarea complexă duce la dezvoltarea unui plan de intervenție pe termen lung, care să abordeze toate aceste aspecte pentru a asigura o recuperare completă și reintegrarea copilului într-un mediu online sigur și protejat.

3.1 Discuția cu copilul care a trecut printr-o situație de abuz sexual online

Înainte de a avea o discuție cu copilul care a trecut printr-o situație de abuz sexual online, trebuie să asigurăm un spațiu sigur și prietenos pentru copil, unde discuția nu va putea fi întreruptă. Este esențial ca mediul în care se desfășoară conversația să fie unul confortabil și securizat, pentru a încuraja deschiderea și încrederea copilului. În timpul discuției, specialistul va urma câțiva pași pentru a aborda situația cu maximă sensibilitate și eficiență:

1. Va explica scopul discuției. Atunci când copilul merge să discute despre experiența traumatizată, el are anumite așteptări de la această discuție. Pentru a evita dezamăgirea sau frustrarea că așteptările sale nu au fost satisfăcute, specialistul va comunica clar și pe înțelesul copilului motivul acestei întâlniri. Este important ca acesta să înțeleagă că discuția are loc pentru a-l ajuta și pentru a-i oferi suportul necesar în procesul de recuperare și protecție. Totodată, specialistul nu va insista asupra acestei discuții, oferind copilului suficient spațiu și timp pentru a vorbi atunci când va fi pregătit.
2. Va întreba despre nevoile copilului. Specialistul va întreba copilul care sunt nevoile sale actuale, pentru a putea identifica și alte necesități pe care acesta le-ar putea avea. Acest pas este esențial pentru a personaliza intervenția și a oferi sprijin adecvat și holistic, adaptat situației și dorințelor copilului. Este important de reținut că copiii și adulții înțeleg „necesitățile” într-un mod diferit, iar satisfacerea unor necesități ale

copilului care a trecut printr-o situația de abuz sexual online nu tot timpul este posibilă. De aceea este important evitarea confuziilor că toate nevoile copilului vor fi satisfăcute de către specialist.

„Vreau ca totul să se termine!”

Situația de abuz sexual online provoacă suferință copilului, iar nevoia de a înceta această suferință este explicabilă. Cu toate acestea până la depășirea situației traumatizante copilul are de parcurs un drum lung și specialistul nu va face promisiuni directe sau indirecte cu privire la rezolvarea cazului. Va evita afirmații precum „Totul va fi bine”, „Nu-ți face griji, totul o să rezolvăm” și alte afirmații similare.

„Nu vreau ca altcineva să afle despre ce s-a întâmplat.”

Abuzul sexual online este o intruziune gravă în viața intimă/privată a copilului. Este firesc ca copilul să dorească să se protejeze de o altă intruziune în viața sa intimă chiar dacă aceasta vine din partea persoanelor care au responsabilitatea să-l protejeze și să-i ofere ajutor. Specialistul va evita afirmații care ar putea întări această convingere: „Nu voi spune la nimeni”, „Va fi secretul nostru”, etc.

3. Va identifica persoana de suport. Împreună cu copilul, specialistul va identifica o persoană adultă de suport pentru copil, care poate fi un membru al familiei, dar nu neapărat. Această persoană va avea un rol important în oferirea unui sprijin constant și stabil pe parcursul procesului de recuperare.
4. Va explica rolul părinților/îngrijitorilor¹. Specialistul va clarifica copilului care este rolul părinților și de ce este necesar ca să fie informați despre situația sa. În cazul în care copilul se simte incomfortabil cu implicarea părinților, specialistul poate decide implicarea persoanei

¹ În cazul în care abuzul a fost comis de către părinți îngrijitori, a se vedea Alineatul 15 al Hotărârii de Guvern nr. 270 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

de suport în această discuție pentru a facilita o comunicare mai eficientă și pentru a asigura bunăstarea emoțională a copilului.

5. Va explica rolul persoanelor implicate. Specialistul va informa copilul despre necesitatea implicării altor specialiști. Este posibil ca copilul să se simtă „trădat” și să opună rezistență. Este important ca specialistul să descrie rolul și funcția fiecărui profesionist care a fost sau va fi implicat în procesul de asistență. Acest lucru va ajuta la reducerea anxietății copilului legate de intervențiile ulterioare.

Important!

Discuția cu copilul **NU** este o acțiune de interviuare.

Specialistul **NU** va adresa întrebări despre circumstanțele cazului de abuz.

3.2 Emoțiile copilului care a trecut printr-o experiență de abuz sexual online

Copiii care au trecut prin abuz sexual online pot avea nevoie de suport emoțional intensiv pentru a-și procesa trauma. Specialiștii care intervin în astfel de situație trebuie să fie capabili să răspundă corect acestei nevoi, deoarece fără o înțelegere profundă a emoțiilor copilului, există riscul ca intervențiile să fie inadecvate sau chiar să dăuneze copilului.

De cele mai multe ori, copiii care au trecut printr-o situație de abuz sexual online trăiesc emoții firești, dar care au un impact distructiv asupra bunăstării lor. Aceste emoții, deși sunt reacții normale la trauma pe care au suferit-o, pot avea consecințe devastatoare asupra sănătății lor emoționale și psihologice.

Copiii care au trecut prin experiența abuzului sexual online adesea simt **vinovăție**, chiar dacă nu au nicio responsabilitate pentru ceea ce s-a întâmplat. Aceste sentimente de vinovăție pot apărea din mai multe motive:

- Agresorii pot face copilul să creadă că el a provocat abuzul sau că a fost de acord cu el, folosind manipulări subtile și psihologice.
- Copilul poate crede că ar fi putut face ceva pentru a preveni abuzul sau că acțiunile sale au contribuit la situație.
- Lipsa de cunoștințe despre dinamica abuzului poate face copilul să interpreteze greșit evenimentele și să se învinovățească pe nedrept.

Această vinovăție poate conduce la o imagine de sine negativă, autoizolare și dificultăți în a avea încredere în sine și în ceilalți, afectând dezvoltarea sa pe termen lung.

Rușinea este o altă emoție comună și distructivă resimțită de copiii care au fost abuzați sexual online, care poate fi intensificată de următoarele momente:

- Copilul poate începe să se vadă pe sine ca fiind „murdar” sau „stricat” din cauza abuzului.
- Frica de a fi judecat de alții dacă dezvăluie abuzul poate face copilul să se simtă rușinat și să-și ascundă trauma.

sursa: www.freepik.com

- Sexualitatea și abuzul sexual pot fi subiecte tabu în comunitatea și/sau anturajul copilului, ceea ce intensifică sentimentele de rușine și izolare ale copilului.

Trăirea sentimentului de rușine poate duce la retragere socială, depresie și anxietate, împiedicând copilul să solicite și să primească ajutorul necesar.

Frica este o reacție firească la experiența traumatizantă a abuzului sexual online și poate avea diverse surse:

- Copilul poate trăi cu frica constantă că abuzul s-ar putea repeta, mai ales dacă agresorul încă are acces la el sau la platformele online pe care le folosește.
- Copilul poate fi speriat de consecințele dezvăluirii abuzului, cum ar fi reacțiile negative ale familiei, stigmatizarea sau intervenția autorităților.
- Copiii, în special adolescenții, pot fi preocupați de cum va fi percepută dezvăluirea abuzului de către colegi și prieteni.

Frica poate paraliza copilul, făcându-l incapabil să vorbească despre ceea ce s-a întâmplat sau să caute ajutor.

Este important ca în discuția cu copilul, dar și în intervențiile ulterioare, specialistul să țină cont de impactul distructiv al acestor emoții, dar și să fie atent ca acțiunile sale să nu intensifice aceste trăiri.

3.3 Comunicarea sensibilă cu copilul care a trecut printr-o experiență de abuz sexual online

3.3.1 Reacțiile specialistului

Este esențial ca specialistul să fie conștient de propriile sale reacții emoționale în timpul interacțiunii cu copilul care a trecut prin abuz sexual online. Oferirea unui spațiu sigur și empatic necesită controlul emoțiilor personale pentru a nu adăuga încărcătură negativă la ceea ce copilul poate deja resimți.

Conștientizarea emoțiilor personale

Specialistul trebuie să fie conștient de propriile sale reacții emoționale, cum ar fi șocul, furia sau tristețea, care pot fi declanșate de istoria copilului. Astfel de emoții sunt absolut normale, însă este crucial să le gestionăm corespunzător în timpul interacțiunii cu copilul.

Controlul și gestionarea emoțiilor

Este important ca specialistul să controleze și să își gestioneze emoțiile în timpul discuției cu copilul. Expresia excesivă a unor emoții precum furia sau tristețea poate crea un climat emoțional inadecvat pentru copil și poate amplifica sentimentele sale de vinovăție sau rușine.

Empatia și profesionalismul

Specialiștii trebuie să manifeste empatie față de copil, fără a pierde însă obiectivitatea și profesionalismul necesare în lucrul cu acesta. Este important să se stabilească o balanță între empatie și distanțare emoțională pentru a asigura un mediu confortabil.

sursa: www.freepik.com

3.3.2 Interacțiunea cu copilul

Specialistul va evita întrebările care pot retraumatiza copilul. Abordarea trebuie să fie delicată și să respecte limitele emoționale ale copilului.

Întrebări care trebuie evitate

Tipuri de întrebări	Exemple de întrebări	Impactul asupra copilului
Întrebări care sugerează vinovăția copilului	De ce nu ai spus nimănui mai devreme?	Aceasta întrebare poate face copilul să se simtă vinovat pentru că nu a dezvăluit abuzul mai devreme, ignorând complexitatea emoțiilor și temerilor pe care le-a avut.
	De ce ai acceptat să discuți cu această persoană online?	Sugerează că copilul ar fi putut preveni abuzul, ceea ce poate amplifica sentimentele de vinovăție și autoînvinovățire.
Întrebări intruzive și detaliate despre abuz	Ce ți-a făcut exact agresorul/persoana?	Solicitarea de detalii explicite poate retraumatiza copilul, forțându-l să re trăiască experiența dureroasă.
	Cum te-ai simțit în timpul comunicării cu această persoană?	Deși poate părea o întrebare empatică, poate forța copilul să re trăiască emoțiile intense și negative asociate cu abuzul, deoarece urmează să-și amintească detalii despre conversații.
Întrebări care judecă sau critică	De ce ai continuat să vorbești cu această persoană?	Aceste întrebări pot face copilul să se simtă învinuit că nu a stopat abuzul, ceea ce poate duce la retragere și lipsă de cooperare.
	Nu ți-ai dat seama că nu este normală propunerea lui/ei?	Poate submina încrederea copilului în propria judecată și îl poate face să se simtă rușinat și confuz, deoarece nu a putut identifica semnele unui potențial abuz.
Întrebări care minimalizează experiența	Și ce așa grav s-a întâmplat?	Aceste întrebări pot duce la invalidarea sentimentelor trăite de copil și pot sugera că nu va primi suportul de care are nevoie.
	Ai mai avut și alte experiențe neplăcute online?	Aceste întrebări pot sugera că abuzul suferit nu este unic sau grav, reducând astfel importanța traumei suferite.

Tipuri de întrebări	Exemple de întrebări	Impactul asupra copilului
Întrebări care sugerează o soluție	De ce nu ai blocat imediat persoana?	Aceste întrebări pot amplifica sentimentul de neajutorare și vină ca nu a putut găsi o soluție ca să prevină abuzul.
	Ai încercat să soluționezi situația?	Poate face copilul să se simtă responsabil pentru neputința sa de a gestiona situația fără ajutor, accentuând vinovăția și rușinea.

Este esențial ca specialiștii să folosească un limbaj empatic, să evite judecățile și criticile și să creeze un spațiu sigur și de încredere pentru copil. Întrebările ar trebui să fie deschise, dar sensibile, adaptate vârstei și să permită copilului să dezvăluie informațiile în ritmul său.

Exemple de întrebări ce pot fi adresate

Ce pot face pentru a te ajuta în acest moment?

Demonstrează disponibilitatea, empatia și dorința de a oferi sprijin adaptat nevoilor copilului, consolidând relația de încredere.

Ai vreo întrebare sau nelămurire pe care ai vrea să o discutăm împreună?

Încurajează comunicarea deschisă și clarificarea eventualelor întrebări sau nelămuriri, contribuind la înțelegerea și procesarea experienței.

Te simți confortabil să discutăm despre ce s-a întâmplat sau preferi să vorbim despre altceva?

Respectă limitele emoționale ale copilului și oferă control asupra conversației, reducând presiunea și anxietatea.

*Vreau să te asigur că nu ești singur/ă în această situație.
Cum aș putea să te ajut mai bine?*

Transmiterea de empatie și sprijin oferă copilului confort emoțional și poate contribui la reducerea sentimentului de izolare și singurătate.

Cât de mult vrei să discutăm despre acest subiect astăzi?

Respectă dorințele și limitele copilului, oferindu-i control asupra conversației și promovând un mediu de comunicare sigur și empatic.

*Simți că ai persoane de încredere alături de tine,
pe care să te bazezi pentru a-ți împărtăși experiența?*

Susține identificarea și implicarea în rețele de suport, esențiale pentru recuperare și reziliență.

Încurajarea copilului

De asemenea, pentru a încuraja copilul și pentru a reduce din intensitatea emoțiilor distructive specialistul poate susține copilul.

*Înțeleg că acesta este un subiect dificil. Dacă există
ceva ce nu vrei să discutăm, este perfect acceptabil.*

Prin astfel de afirmații respectăm dreptul copilului la autonomie și control, creând un mediu de încredere și empatie în care acesta se simte în siguranță să-și exprime limitele și preferințele.

Îmi pare rău că ai trecut prin asta, dar ești într-un loc sigur acum și sunt aici să te susțin.

Oferirea de empatie și susținere poate ajuta la reducerea anxietății și a stresului copilului, creând un sentiment de siguranță și încredere în relația cu specialistul.

Vreau să te asigur că nu ești vinovat/ă pentru ceea ce s-a întâmplat.

Astfel de afirmații din partea specialistului care înlătură responsabilitatea pentru abuz de pe umerii copilului pot să ajute la scăderea sentimentului de vinovăție trăit de copil.

Nu ești singur/ă. Sunt aici ca să te ajut.

Sublinierea disponibilității de a oferi suport poate oferi copilului sentimentul că nu este singur și că are acces la ajutor și îndrumare pe parcursul procesului său de recuperare.

Înțeleg că această discuție poate fi dificilă. Vom vorbi doar despre ceea cu ce ești confortabil să discutăm.

Oferirea copilului controlul și autonomia în discuțiile lor poate reduce anxietatea și stresul asociat cu subiectul sensibil al abuzului, creând un mediu sigur și empatic pentru explorarea și exprimarea emoțiilor sale.

Ești curajos/curajoasă pentru că ai împărtășit aceste lucruri cu mine.

Recunoașterea curajului copilului de a vorbi despre experiențele sale poate consolida încrederea și stima de sine, oferindu-i recunoașterea și validarea pentru acțiunile sale.

sursa: www.freepik.com

4. Discuțiile cu părinții/ reprezentatul legal²

Părinții, în general, sunt cele mai importante persoane din viața unui copil, astfel implicarea lor este crucială, chiar dacă interacțiunea cu specialiștii/autoritățile le provoacă anxietate și disconfort.

4.1 Reacția părintelui la situația de abuz sexual online asupra copilului

Părinții pot reacționa diferit atunci când află despre experiența de abuz online prin care a trecut copilul.

Reacția părintelui	Comportamentul părintelui	Consecințe asupra copilului
Reacții agresive	• învinuirea copilului de cele întâmplate; • intimidarea copilului; • implicare restrictivă în gestiunea cazului; • acțiuni violente.	• învață că pentru toate problemele este vina lui; • crede că nu poate avea încredere și nu poate cere ajutor de la persoana apropiată; • scade stima și încrederea în sine; • trece prin sentimente de rușine și vină; • este vulnerabil la abuz repetat.
Indiferență	• pasează responsabilitatea pe umerii copilului; • nu dorește să fie implicat în gestiunea cazului de abuz; • nu oferă suport copilului.	• copilul va deveni timorat; • dezvoltarea complexului de inferioritate; • trăiri anxioase și depresive; • este vulnerabil la abuz repetat.
Implicarea pozitivă	• este receptiv la cele spuse de copil; • înțelege emoțiile copilului; • se implică în gestionarea cazului.	• va avea încredere în sine; • va fi sigur că va avea susținere și suport; • reziliență la situații de risc.

² De văzut capitolul IV, subcapitolul 4.2 din Ghidul de aplicarea în practică a mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului nr. 270/2014).

Discuția cu un părinte al unui copil care a trecut prin abuz sexual online poate fi o situație dificilă și delicată. Este important ca subiectul să fie abordat cu empatie, compasiune și înțelegere, iar specialistul să ofere sprijin și îndrumare într-un mod care să fie benefic, în primul rând, pentru copil, dar și pentru părinți/familie.

4.2 Recomandări pentru discuția cu părintele/ reprezentantul legal al copilului

1. Oferiți sprijin emoțional pentru părinți și încurajați-i să-și exprime sentimentele și preocupările în legătură cu experiența de abuz sexual online prin care a trecut copilul. Este important ca părinții să înțeleagă că sunt susținuți și că nu sunt singuri în această situație dificilă.
2. Încurajați părinții să mențină o comunicare deschisă și continuă cu copilul despre emoțiile și sentimentele pe care le trăiește, astfel ca copilul să înțeleagă că este în regulă să vorbească despre ce s-a întâmplat și că va fi ascultat și susținut.
3. Sugerați părinților să caute ajutor profesional de la instituțiile specializate. La necesitate se poate de oferit o listă de referință cu contactele instituțiilor specializate.

Implicarea părintelui în gestionarea situației de abuz prin care a trecut copilul său sunt importante pentru conștientizarea experienței prin care a trecut copilul, răspunsul corect la necesitățile copilului, dar și consolidarea relației dintre părinte și copil, ceea ce va permite părinților:

- a. să creeze un mediu sigur și receptiv în care copilul să poată să-și împărtășească sentimentele și îngrijorările sale;
 - b. să întreprindă măsuri adecvate pentru a proteja copilul și a preveni alte acțiuni de violență sexuală față de copil în viitor;
 - c. să fie pregătiți să răspundă la nevoile emoționale ale copilului și să-l ajute să depășească consecințele experienței traumatizante.
4. Fiți deschiși și răspundeți la întrebările părinților cât mai complet posibil. Dacă nu aveți un răspuns imediat, asigurați-i că veți căuta informațiile necesare.

5. Elaborarea și implementarea planului individualizat de asistență

Elaborarea planului individualizat de asistență, de regulă, se recomandă să fie realizată timp de 3 zile, după finalizarea evaluării. Planul individualizat de asistență trebuie să se bazeze pe datele evaluării și acțiunile recomandate spre a fi întreprinse pentru a satisface necesitățile identificate și pentru a soluționa problemele constatate. Acesta trebuie să includă, de asemenea, acțiuni de monitorizare a situației copilului, cu o anumită frecvență stabilită, în funcție de nivelul de risc și de necesitățile copilului care au fost determinate în urma evaluării.

5.1 Factorii de risc pentru copilul supus abuzului sexual online

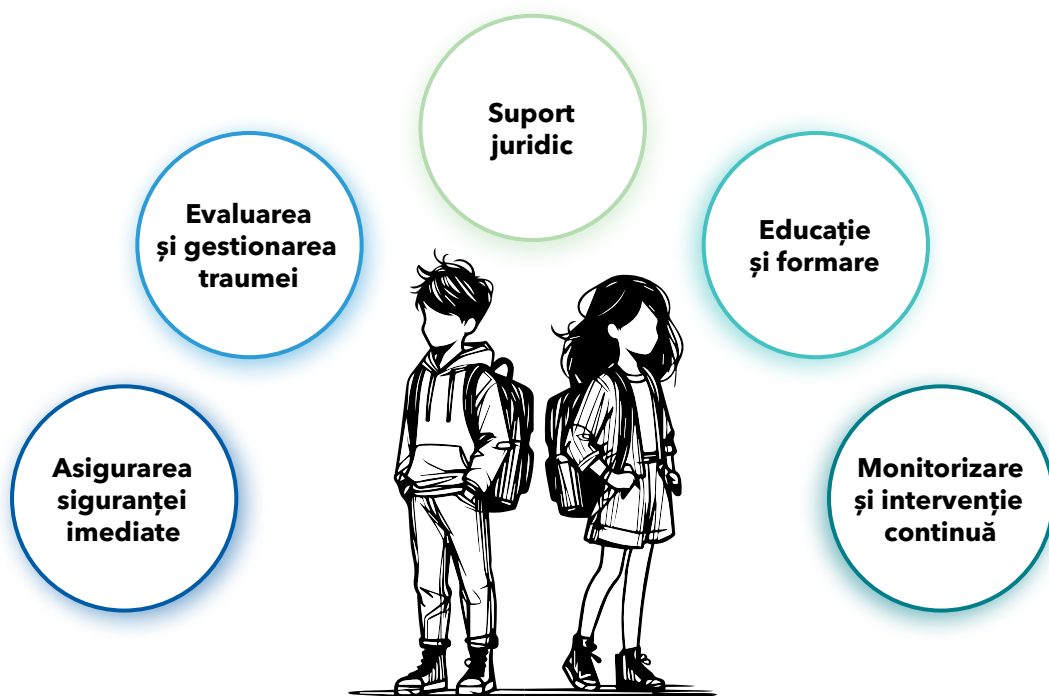
Pentru ca acțiunile incluse în planul de intervenție să fie în interesul superior al copilului este important să înțelegem factorii de risc pentru siguranța copilului. Abuzul sexual online asupra copilului se referă la situațiile în care copilul este supus acțiunilor cu caracter sexual prin intermediul Internetului sau tehnologiilor informaționale. Mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatarei și traficului, descrie situațiile de risc iminent/înalt, ca circumstanțe care indică în mod cert asupra existenței elementelor constitutive ale unei infracțiuni contra vieții și/sau sănătății copilului și care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice a acestuia și în acest context abuzul sexual online asupra copilului ar fi o situație de risc iminent/înalt, deoarece:

- a. abuzul sexual online poate avea **consecințe grave și imediate** asupra bunăstării copilului, inclusiv traume emoționale și psihologice, stigmatizare socială și deteriorarea relațiilor interpersonale;
- b. abuzul sexual online poate avea **consecințe grave și de lungă durată** asupra sănătății și bunăstării copilului, inclusiv traume psihologice, tulburări de comportament, depresie, anxietate și riscul crescut de auto-vătămare sau suicid;

- c. copiii care au trecut prin experiențe de abuz sexual, inclusiv online, sunt adesea mai vulnerabili de a fi supuși altor forme de violență sexuală online sau offline;
- d. abuzatorii pot continua să supună copilul abuzului, deoarece specificul mediul online îi permite să aibă acces la copil la orice oră a zilei.

5.2 Acțiunile de intervenție în cazuri de abuz sexual online asupra copilului

Acțiunile incluse în planul individualizat de asistență trebuie să fie planificate pe termen scurt/imediat, pe termen mediu și termen lung.

Acțiunile³ incluse în planul individualizat de asistență a copilului care a trecut printr-o experiență de abuz online:

1. Primul pas în planul de asistență ar trebui să fie asigurarea siguranței imediate a copilului. Acest lucru poate implica asigurarea unui mediu sigur și non-traumatizant pentru copil, restricționarea accesului abuzatorului la copil și supravegherea atentă a activităților copilului.

³ Activitățile concrete vor fi incluse în planul individualizat în dependență de specificul cazului și de necesitățile copilului.

2. Planul individualizat de asistență ar trebui să includă evaluarea și gestionarea traumei emoționale și psihologice a copilului. Acest lucru poate implica accesul la servicii de consiliere și terapie specializate pentru a ajuta copilul să facă față și să depășească impactul abuzului sexual online.
3. În funcție de circumstanțele individuale ale cazului, planul individualizat de asistență ar trebui să includă și accesul la suport juridic. Acest lucru implică colaborarea cu organele de drept care investighează cazul pentru a asigura protecția și siguranța continuă a copilului.
4. Planul individualizat de asistență ar putea include și activități educative pentru copil, părinți și alte persoane responsabile, pentru a-i ajuta să înțeleagă riscurile pentru copil asociate cu utilizarea Internetului și să dezvolte abilități de navigare în mediul online într-un mod sigur și responsabil.
5. Planul individualizat de asistență ar trebui să prevadă monitorizarea continuă a progresului copilului și intervenția promptă în cazul apariției unor noi probleme sau dificultăți. Este important ca planul să fie flexibil și adaptabil la nevoile și progresul individual al copilului în timp.

Important!

Planul individual de asistență trebuie să fie în concordanță cu procedurile sectoriale⁴ de management a suspectilor de violență neglijare, exploatare și trafic de copii.

5.3 Participarea copilului

Respectarea autonomiei copilului este crucială în procesul de intervenție și recuperare a copiilor care au fost supuși abuzului sexual online. Oferirea de control și autonomie copilului în cadrul intervențiilor poate contribui semnificativ la reducerea anxietății și a fricii și la consolidarea încrederii în sine.

Implicarea în deciziile ce îl afectează. Specialistul trebuie să implice copilul în procesul de luare a deciziilor referitoare la intervenții.

⁴ De văzut capitolul IV, punctul 4.6 din Ghidul de aplicarea în practică a mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului nr. 270/2014).

Copilul ar trebui să aibă vocea sa în ceea ce privește parcursul și implementarea acțiunilor de intervenție și să fie consultat cu privire la opțiunile disponibile. Aceasta va contribui atât la consolidarea încrederii copilului în sine și în capacitatea sa de a influența deciziile care îl privesc, cât va contribui și la consolidarea încrederii în ceilalți și în sistemul de protecție.

Informare și consimțământ. Este important ca specialiștii să furnizeze informații adecvate și să obțină consimțământul copilului înainte de a iniția orice intervenție. Copilul ar trebui să fie complet informat și să i se respecte dreptul de a accepta sau respinge anumite strategii de intervenție.

Flexibilitate și personalizare. Specialiștii ar trebui să fie flexibili și să adapteze intervențiile în funcție de preferințele și nevoile individuale ale copilului. Respectarea autonomiei copilului implică personalizarea abordării în funcție de dorințele și confortul său.

Consolidarea încrederii. Oferirea de control și autonomie copilului poate consolida încrederea acestuia în sine și în capacitatea sa de a face față situației traumatice. Acest lucru poate avea un impact pozitiv asupra procesului de recuperare și a bunăstării generale a copilului.

5.4 Probe digitale ale abuzului sexual online asupra copilului

În cazurile de abuz sexual online asupra copilului, probe ale abuzului sunt imaginile în care copilul apare în ipostaze sexuale sau nud, discuțiile cu agresorii, mesaje de amenințare etc. Este important ca specialistul să gestioneze într-un mod responsabil și etic aceste informații pentru a asigura protecția copilului, dar și pentru a nu dăuna procesului de investigație sau urmărire penală.

1. Specialistul nu trebuie să vizualizeze, colecteze sau să păstreze imagini ce reprezintă abuz sexual asupra copilului. Chiar dacă consideră că acționează în interesul copilului, specialistul nu ar trebui să distribuie aceste imagini către alte persoane, inclusiv părinții copilului, colegi sau specialiști din alte instituții. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a evita răspândirea involuntară a materialelor ilegale.⁵

⁵ Conform Articolului 208¹ al Codului Penal al Republicii Moldova producerea, distribuirea, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, vinderea, procurarea, schimbarea, folosirea sau deținerea de imagini sau alte reprezentări ale unui sau mai mulți copii implicați în activități sexuale explicite, reale sau simulate, ori de imagini sau alte reprezentări ale organelor sexuale ale unui copil, reprezentate de manieră lascivă sau obscenă, inclusiv în formă electronică, reprezintă acțiuni ilegale.

2. Specialistul ar trebui să încurajeze copilul să salveze și să documenteze conversațiile cu agresorul prin captură de ecran sau alte mijloace adecvate. Aceste probe pot fi extrem de valoroase în investigarea și urmărirea penală a cazului și pot ajuta la aducerea agresorului în fața justiției.
3. În cazul în care imaginile copilului în ipostaze sexuale sau nud sunt publice sau distribuite în mod ilegal pe internet, specialistul trebuie să raporteze sau să îndrume copilul să raporteze aceste materiale către serviciul specializat⁶ pentru a fi înlăturate din mediul online. Acest lucru va contribui la protejarea și siguranța copilului, dar și la prevenirea răspândirii ulterioare a materialelor ilegale.

Pentru recepționarea, procesarea și clasificarea, posesia raportărilor a fost creat un formular web simplu pentru public ce conține date despre conținutul raportat, unde a fost găsit acest conținut, alte detalii ce se referă la conținutul raportat, adresa de internet (URL) la care se află materialul raportat.

sursa: www.freepik.com

⁶ <https://siguronline.md/rom/report>

6. Referirea cazurilor de abuz sexual online

Referirea cazurilor de abuz sexual asupra copilului presupune direcționarea copilului, și după necesitate a familiei, către servicii specializate și în dependență de necesitățile identificate. Referirea se realizează doar cu permisiunea copilului și a părinților/îngrijitorilor.

Pentru a ne asigura că serviciile către care este referit copilul într-adevăr vor contribui la protecția și reabilitarea sa, este important să înțelegem care sunt necesitățile specifice ale copilului care a trecut printr-o experiență de abuz sexual online.

Necesități emoționale

- Copiii trebuie să se simtă în siguranță și protejați. Este important să le oferim un mediu în care se simt încrezători și unde pot exprima liber ceea ce simt fără teama de a fi judecați.
- Recunoașterea și validarea sentimentelor și experiențelor lor sunt vitale pentru procesul de vindecare. Este important să li se confirme că nu sunt vinovați pentru ceea ce s-a întâmplat.

Necesități psihologice

- Acces la consiliere și terapie pentru a-i ajuta să gestioneze trauma și să își reconstruiască încrederea și stima de sine.
- Evaluări periodice pentru a monitoriza starea psiho-emoțională a copilului și pentru a ajusta intervențiile în funcție de necesitățile lor.

Necesități educaționale

- Educarea copiilor despre comportamentele sigure online, precum și despre cum să recunoască și să evite situațiile periculoase.
- Asistență pentru a nu rămâne în urmă cu școala, inclusiv tutori și programe de recuperare educațională, dacă este necesar.

Necesități sociale

- Activități de grup și oportunități de a interacționa cu colegii într-un mod sigur și suportiv pentru a reconstrui abilitățile sociale.

Acestea sunt doar câteva dintre necesitățile esențiale ale copiilor care au trecut prin abuz sexual online. Fiecare copil este unic și necesitățile lor pot varia. Este important să fie realizate evaluări individuale ale necesităților pentru a oferi sprijinul cel mai adecvat.

Pentru a răspunde necesităților specifice ale copiilor care au trecut prin experiențe de abuz sexual online referirea copiilor se va face către serviciile specializate accesibile și adaptate acestor necesități:

Servicii de suport emoțional care oferă consiliere telefonică sau online, ajutând copiii să gestioneze stresul și emoțiile distructive. Disponibilitate 24/7, personal format în intervenția în criză, abordare empatică.	www.siguronline.md Telefonul Copilului 116 111
Servicii psihologice. Personal calificat, confidențialitate strictă, abordări personalizate, spații sigure și primitoare.	Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor Centre Comunitare de Sănătate Mintală
Servicii ce oferă sprijin educațional care ajută copiii să se recupereze din punct de vedere academic. Lecții adaptate nevoilor individuale, sprijin academic personalizat, resurse pentru învățare suplimentară.	Serviciile Teritoriale de Asistență Psihopedagogică
Servicii juridice și suport psihologic pe parcursul procesului de investigație sau penal. Avocați și psihologi specializați în drepturile copilului, sprijin în procese legale, măsuri de protecție.	Echipa de Asistență a Copilului Centrul Internațional „La Strada” +373 78 405 660

Referirea către astfel de servicii poate deveni un sprijin esențial pentru copiii care au trecut prin abuz sexual online și pot contribui semnificativ la recuperarea și integrarea lor în comunitate.

7. Prevenția și educația

Ghidul de aplicare în practică a mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului indică despre obligativitatea realizării activităților de prevenire⁷. În contextul prevenirii abuzului sexual online aceste acțiuni s-ar referi la:

1. Organizarea sesiunilor de formare și ateliere pentru părinți și tutori pentru a-i informa despre riscurile abuzului sexual online și pentru a-i învăța cum să protejeze și să asigure siguranța online a copiilor.
2. Realizarea activităților educaționale pentru copii în școli sau în alte instituții pentru a-i învăța despre siguranța online, despre identificarea și raportarea comportamentelor periculoase și despre cum să ceară ajutor în caz de nevoie.
3. Organizarea de campanii de conștientizare și sensibilizare în comunitate pentru a atrage atenția asupra riscurilor abuzului sexual online și pentru a promova utilizarea responsabilă a tehnologiei digitale de către copii și adolescenți.
4. Furnizarea de instruiri și resurse pentru specialiștii care sunt în contact direct cu copiii pentru a-i ajuta să recunoască abuzul sexual online și cum să raporteze astfel de cazuri.
5. Elaborarea și distribuirea de materiale informative pentru părinți, copii și profesioniști, dar și pentru membrii comunității despre siguranța online, despre recunoașterea și prevenirea abuzului sexual online și despre raportarea acestor cazuri.
6. Consultarea individuală și asistență pentru copii și familii care doresc să afle mai multe despre prevenirea abuzului sexual online și mecanismele de raportare.
7. Colaborarea cu autoritățile, organizațiile non-guvernamentale și alți reprezentanți ai societății civile pentru a dezvolta strategii de prevenire a abuzului sexual online.

Prin realizarea acestor activități și prin colaborarea strânsă între autorități, echipele multidisciplinare pot contribui la prevenirea abuzului sexual online și la protejarea copiilor împotriva acestui tip de violență digitală.

⁷ De văzut capitolul V din Ghidul de aplicare în practică a mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului nr. 270/2014).

sursa: www.freepik.com

8. Resurse

1. [Hotărârea Guvernului Nr. 270 din 08-04-2014](#) cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului
2. Mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului nr. 270/2014). [GHID de aplicare practică.](#)
3. [Ordinul MMPS nr.134/2023](#) cu privire la aprobarea Managementului de caz în domeniul protecției copilului și Ghidului de suport pentru implementarea practică a acestuia.
4. [Standardele](#) pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online, aprobate prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 985 din 07.10.2022.
5. www.siguronline.md
6. www.lastrada.md

